

В.В. Макаренко, студ. (ДВНЗ КНЕУ ім. В. Гетьмана, Київ)

С.В. Онищенко, канд. екон. наук, доц. (ДВНЗ КНЕУ ім. В. Гетьмана, Київ)

КОНТРОЛІНГ ВИТРАТ ЯК ОДНА ЗІ СКЛАДОВИХ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ

Контролінг витрат, як і сам контролінг, - явище нове для українських підприємств та реалій сучасної вітчизняної економіки. Але варто зазначити, що в США та країнах Західної Європи цей науковий напрям вже активно використовується ще з 70-х років ХХ ст., зокрема у сукупності таких складових, як: по-перше, контролінг як філософія та спосіб мислення керуючих, а по-друге, як інструмент, зорієнтований на досягнення цілей стратегічного розвитку підприємств.

В Україні існує тенденція до отождолення вченими понять «управління витратами» та «контролінг витрат», але вони є різними, хоча і мають дещо спільні риси і є дуже пов'язаними поняттями. Основною відмінністю є те, що управління витратами спрямоване на зміну структури витрат та їх оптимізацію, а контролінг витрат є частиною процесів планування, обліку, контролю й аналізу витрат.

Необхідна передумова ефективного контролінгу витрат – виявлення причинно-наслідкових зв'язків у сфері витрат, їх розрахунок та облік. Розрахунок витрат у розрізі окремих об'єктів є завданням управлінського обліку. Результати контролінгу витрат – основа управління витратами. Управління витратами (менеджмент витрат) охоплює сукупність цілеспрямованих заходів впливу на структуру витрат, їх динаміку та поведінку з метою забезпечення зменшення їх рівня. [3]

Варто зазначити, що контролінг витрат являє собою більш досконалу форму управління, ніж управлінський облік. При управлінському обліку здійснюються тільки збір і реєстрація численних даних про витрати, а при контролінгу, крім того, – аналіз цих даних та підготовка пропозицій щодо управлінських рішень для керівництва середнього та вищого рівнів. [1]

Метою контролінгу витрат є здійснення методичної, організаційної, координаційної, консультаційної та інформаційної підтримки менеджменту в сфері управління витратами.

Об'єктом контролінгу витрат є витрати (розподілені за центрами відповідальності, за місцями виникнення, за носіями, за продуктами тощо) [2].

Основними завданнями контролінгу витрат є:

- координація планування витрат на рівні підприємства та окремих центрів відповідальності;
- розрахунок обсягів ресурсів, необхідних для виробництва окремих видів продукції та функціонування центрів витрат;
- розрахунок витрат на виробництво та реалізацію окремих видів продукції;
- контроль та аналіз витрат;
- виявлення резервів зниження витрат;
- удосконалення структури асортименту продукції;
- установлення внутрішніх (трансфертних) цін;
- забезпечення керівництва підприємства своєчасною і повною інформацією для прийняття фінансових рішень;
- створення основи для визначення внутрішньо-виробничих економічних відносин [1].

Виходячи з сутності та основних завдань контролінгу витрат, можна виділити його основні функції, а саме: функція планування; функція контролю; функція аналізу; функція координації; функція інформаційного забезпечення, функція мотивації.

Застосування контролінгу витрат дозволяє об'єктивно оцінювати економічну ситуацію, ефективно застосовувати основні принципи, закладені в систему управління витратами конкретного підприємства. При цьому в процес управління повинні бути включені всі без винятку служби, перед керівниками яких повинні ставитися конкретні, зрозумілі для них цілі в області мінімізації витрат, а відповідальні за витрачання ресурсів виконавці повинні чітко і однозначно розуміти свої завдання. Тільки в цьому випадку можливе прийняття та реалізація збалансованих, адекватних управлінських рішень.

Інформаційні джерела

1. Терещенко О.О. Фінансовий контролінг: навч. посіб. / О.О. Терещенко, Н.Д. Бабяк. – К.: КНЕУ, 2013. – 407 с.
2. Тимрієнко І.Ю., Шабатура В.І. Контролінг в системі управління витратами на якість продукції// вісник Херсонського державного університету. - № 13, Частина 2. – 2015. – С. 138-140.
3. Паскалова А.Г. Фінансовий контролінг в управлінні витратами підприємства. // Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. – К.: КНЕУ, 2016. – С.247